

Vlaamse Reguleringsinstantie
voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | B-1000 Brussel
Tel. +32 2 553 13 79 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Advies van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 21 februari 2008

met betrekking tot de verdeling van de kosten van de aankoopverplichting
groenestroomcertificaten onder de distributienetbeheerders

Situatieschets

Artikel 25ter van het Elektriciteitsdecreet bepaalt dat netbeheerders een minimumsteun moeten toekennen voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen die is opgewekt in installaties aangesloten op hun net, voorzover de producent daarom verzoekt. In ruil voor de minimumsteun maakt de producent aan de netbeheerder een groenestroomcertificaat over. De hoogte van de minimumsteun is afhankelijk van de gebruikte technologie. Voor zonne-energie bedraagt de steun 450 euro per groenestroomcertificaat. De netbeheerders moeten de aangekochte groenestroomcertificaten op regelmatige tijdstippen op de markt brengen om de kosten verbonden aan deze aankoopverplichting van groenestroomcertificaten in zekere mate te recupereren. De aankoopverplichting begint bij de indiening van de installatie en loopt over een periode van 20 jaar voor de installaties op zonne-energie (indien de installatie in dienst is genomen na 1 januari 2006) en 10 jaar voor de andere installaties.

Bijkomend aan deze decretale verplichting heeft de Vlaamse Regering een energiebeleidovereenkomst afgesloten tussen de netbeheerders met betrekking tot de ondersteuning van de groene stroomproductie in het Vlaams Gewest. Deze energiebeleidovereenkomst bevat de verplichting voor de netbeheerders om, wanneer zij hierom door een groenestroomproducent worden verzocht, ook via een overeenkomst tussen de netbeheerder en de producent de decretaal vastgelegde minimumwaarden voor de groenestroomcertificaten te garanderen.

De energiebeleidovereenkomst bevat verder de volgende passage:

“Ingeval door de toepassing van deze Energiebeleidovereenkomst de distributienettarieven van één of meerdere distributienetbeheerders significant meer getroffen zouden worden dan deze van de overige distributienetbeheerders door de grootschalige verkoop van groenestroomcertificaten aan deze netbeheerder(s), engageert de Vlaamse Regering er zich toe een initiatief te nemen om een verrekeningssysteem op te zetten tussen de distributienetbeheerders die netten op een zelfde spanningsniveau beheren.”

De Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, heeft eind 2007 de melding gekregen van een Vlaamse distributienetbeheerder dat de kosten van de aankoopverplichting groenestroomcertificaten en bijgevolg ook diens distributienettarieven, significant zouden kunnen stijgen als gevolg van een op stapel staand grote PV-installatie in diens leveringsgebied.

Volgend hierop heeft de minister de VREG gevraagd te onderzoeken of er inderdaad aanwijzingen zijn dat de distributienettarieven van één of meerdere distributienetbeheerders significant meer getroffen worden dan deze van de overige distributienetbeheerders op dit moment en/of dit een risico is op termijn. Zo ja, op welke wijze er dan een verrekeningsmechanisme kan worden ingevoerd, zoals bedoeld in de energiebeleidovereenkomst.

Actuele stand van zaken aankoopverplichting groenestroomcertificaten

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel groenestroomcertificaten de Vlaamse netbeheerders tot midden januari 2008 hebben aangekocht in uitvoering van de aankoopverplichting groenestroomcertificaten.

Tabel 1 Aantal aangekochte groenestroomcertificaten op basis van de aankoopverplichting groenestroomcertificaten

	AGEM	Gasel west	IMEA	Ime-wo	Inter-Ener-ga	Inter-gem	IVEG	Iveka	Iver-lek	PBE	Sibel gas	WVEM	
2006	1	19	2	12	24	11	1	4	4	7	0	6	91
2007	3	488	20	485	623	157	230	364	424	75	62	619	3550
2008 (tot 14/01)		48		43	70	18	9	36	33	5	2	53	317
	4	555	22	540	717	186	240	404	461	87	64	678	

De door de netbeheerder aangekochte groenestroomcertificaten zijn tot op heden enkel groenestroomcertificaten toegekend voor de productie van elektriciteit uit zonne-energie. Enkel de minimumsteun voor deze hernieuwbare energiebron bedraagt immers meer dan de gemiddelde marktprijs van de groenestroomcertificaten (450 euro ten opzichte van ongeveer 110 euro).

Voor 2008 zijn de cijfers vanzelfsprekend zeer onvolledig. Een lineaire extrapolatie van de gegevens van de eerste helft van januari 2008 tot eind 2008 zou neerkomen op een totaal van 7.608 aan te kopen groenestroomcertificaten (scenario 1).

Op basis van prognoses van de VREG en rekening houdend met de exponentiële toevloed aan aanvragen tot toekenning van groenestroomcertificaten voor PV-installaties die de VREG ontvangt, kan echter uitgegaan worden van een stijging van het aantal op te kopen groenestroomcertificaten tot 9.510 certificaten voor 2008 (scenario 2).¹

Tabel 2 Invloed aankoopverplichting op nettarieven

	Aantal aangekochte groenestroomcertificaten 2007	Netto kostprijs aankoopverplichting g ²	Totaal budget distributienet-vergoeding (LS)	Procentueel aandeel kostprijs aankoopverplichting in totaal budget
AGEM	3	1.008	1.234.546	0,082%
DNB BA nv	-	-	-	-
GASELWEST	488	163.968	142.802.359	0,115%
GHA	-	-	2.231.773	0,000%
IMEA	20	6.720	74.131.685	0,009%
IMEWO	485	162.960	160.860.666	0,101%
INTER-ENERGA	623	209.328	124.953.331	0,168%
INTERGEM	157	52.752	81.586.918	0,065%
INTERMOSANE	-	-	-	-
IVEG	230	77.280	19.173.533	0,403%
IVEKA	364	122.304	110.019.789	0,111%
IVERLEK	424	142.464	144.578.197	0,099%
PBE	75	25.200	28.747.645	0,088%
SIBELGAS	62	20.832	16.436.774	0,127%
WVEM	619	207.984	37.299.524	0,558%
totaal	3.550	1.192.800	944.056.739	0,126%

¹ Het aantal geschatte groenestroomcertificaten voor 2008 in scenario 2 wordt bekomen door het geschatte aantal bij lineaire extrapolatie te vermenigvuldigen met een factor 1,25.

² aantal aangekochte certificaten * 450 EUR – gemiddelde verkoopprijs certificaten

Voor het jaar 2008 kan enkel een inschatting gemaakt worden van de impact van de maatregel op het totale distributienettarief van alle Vlaamse distributienetbeheerders (exclusief Elia). De verdeling van het aantal aan te kopen certificaten per netbeheerder is immers nog niet te voorspellen.

Uitgaande van scenario 1 (prognose voor 2008) bedraagt de totale kost voor het opkopen van de groenestroomcertificaten voor PV installaties van alle DNB's samen 2.586.720 EUR. Dit maakt 0,274% uit van het totale budget distributienetvergoeding LS (gerekend ten opzichte van het totale budget voor het jaar 2007).

Uitgaande van scenario 2 komt dit op een bedrag van 3.233.400 EUR. Dit maakt 0,343% uit van budget distributienetvergoeding 2007.

Het totale budget distributienetvergoeding LS is hier gedefinieerd als het distributienettarief exclusief de transportnetvergoeding, maar inclusief aansluitingen, heffingen en billijke winst.³

We moeten vaststellen dat de aankoopverplichting in 2007 al leidt tot een sterk uiteenlopende impact op de tarieven van de verschillende netbeheerders (tabel 2). Het procentueel aandeel van de kosten verbonden aan de opkoopverplichting in de totale kosten van de netbeheerder zal bovendien nog toenemen in 2008 in vergelijking met 2007 (scenario 2).

Invloed geografische verspreiding PV-installaties

In onderstaande tabel wordt, op basis van het aantal aangekochte certificaten 2007, een berekening gemaakt van de verdeling van het aantal aan te kopen groenestroomcertificaten per distributienetbeheerder in het jaar 2007.

Tabel 3 Invloed geografische verspreiding PV-installaties

	Totale budget distributienetvergoeding LS	Verdeling certificaten in 2007	Verdeelsleutel o.b.v. totale LS afname	Verdeelsleutel o.b.v. totale afname
AGEM	1.234.546	0,1%	0,1%	0,1%
DNB BA nv				0,5%
GASELWEST	142.802.359	13,7%	13,9%	18,0%
GHA	2.231.773	0,0%	0,2%	1,3%
IMEA	74.131.685	0,6%	8,0%	7,0%
IMEWO	160.860.666	13,7%	18,0%	15,5%
INTER-ENERGA	124.953.331	17,5%	12,2%	12,5%
INTERGEM	81.586.918	4,4%	9,2%	8,0%
INTERMOSANE				0,05%
IVEG	19.173.533	6,5%	2,2%	1,9%
IVEKA	110.019.789	10,3%	12,5%	12,8%
IVERLEK	144.578.197	11,9%	15,4%	15,0%
PBE	28.747.645	2,1%	2,8%	2,0%
SIBELGAS	16.436.774	1,7%	1,8%	1,9%
WVEM	37.299.524	17,4%	3,7%	3,5%
totaal	944.056.739	100%	100%	100%

³ Momenteel worden de kosten van de openbaredienstverplichtingen verrekend in het jaarlijks tariefvoorstel nadat ze op redelijkheid werden beoordeeld door de CREG. De doorrekening gebeurt bij het tariefonderdeel onderschreven vermogen waar ze voornamelijk ten laste gelegd wordt van de laagspanning. In het tariefvoorstel, waarbij de netbeheerders hun kosten verbonden aan de openbare dienstverplichting inschatten, wordt gerekend met de netto kost.

In het geval het aantal nieuwe PV-installaties en de daaraan verbonden aankoopverplichting van certificaten geografisch en in de tijd gelijk gespreid zouden zijn, dan zou de procentuele verdeling van het aantal certificaten 2007 (zoals aangegeven in de tabel hierboven) overeen moeten komen met een als normaal aanvaarde verdeelsleutel.

Als we deze verdeelsleutels (kolom 4 & 5) vergelijken met de reële situatie in 2007 (derde kolom) dan zien we dat nu al sommige netbeheerders een grotere last dragen (rood) dan proportioneel te verwachten en andere een kleinere last (groen).

Hieruit kan geconcludeerd worden dat er nu al, zonder rekening te houden met de mogelijkheid van de uitbouw van een grote installatie, een disproportionele verdeling is. Momenteel blijft de invloed van de aankoopverplichting op het nettatarief van een bepaalde netbeheerder eerder beperkt.

Als we uitgaan van de veronderstelling dat er een zeer groot project zal worden gerealiseerd in een bepaald netgebied dan zal het aandeel van de opkoopverplichting van certificaten in de totale kost van die netbeheerder sterk toenemen. Bovendien ligt het in de lijn van de verwachtingen dat grote projecten bij voorkeur daar uitgevoerd zullen worden waar er voldoende beschikbare oppervlakte is. De meest interessante opportuniteiten zullen ook eerst benut worden.

Tabel 4 Simulatie impact op distributienettarief van installatie die 1000 GSC genereert

	Totale budget distributienetvergoeding LS	aandeel opkoopverplichting in distributienettarief in het geval van de installatie van een project met als gevolg een toename van het aantal groenestroomcertificaten met 1.000 (koststijging met ongeveer 340.000 euro)
AGEM	1.234.546	27,6%
DNB BA nv	-	-
GASELWEST	142.802.359	0,4%
Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen	2.231.773	15,2%
IMEA	74.131.685	0,5%
IMEWO	160.860.666	0,3%
INTER-ENERGA	124.953.331	0,5%
INTERGEM	81.586.918	0,5%
INTERMOSANE	-	-
IVEG	19.173.533	2,2%
IVEKA	110.019.789	0,4%
IVERLEK	144.578.197	0,3%
PBE	28.747.645	1,3%
SIBELGAS	16.436.774	2,2%
WVEM	37.299.524	1,5%
totaal	944.056.739	

Doordat de groei van het aantal op te kopen certificaten naar alle waarschijnlijkheid niet evenwichtig verspreid zal zijn, zowel geografisch als in de tijd, valt een significante impact op bepaalde nettarieven te verwachten. Er is dus nood aan een verrekeningssysteem tussen netbeheerders.

Voorstel van verrekening tussen netbeheerders

De VREG stelt daarom voor om een verrekeningssysteem tussen de netbeheerders in te voeren met volgende modaliteiten:

- Elia is ook onderworpen aan artikel 25ter van het Elektriciteitsdecreet. Zij is immers ook een netbeheerder in de zin van het Elektriciteitsdecreet, met name voor wat haar elektriciteitsnet van minder of gelijk aan 70 kV betreft. De energiebeleidovereenkomst, gesloten tussen de netbeheerders en het Vlaams Gewest spreekt echter enkel van een "*verrekeningssysteem ... tussen de distributienetbeheerders die netten op een zelfde spanningsniveau beheren.*" Bedoeld wordt dat Elia geen deel zou uitmaken van dit verrekeningssysteem. Dit is logisch. De doelstelling van het verrekeningsmechanisme is de kosten van de verplichting te verspreiden over de netbeheerders, afhankelijk van hun grootte. Op die manier wordt bekomen dat de verplichting in gelijke mate wordt doorgerekend aan alle afnemers van de netbeheerders. Aangezien de kosten van de aankoopverplichting groenestroomcertificaten voor Elia reeds in gelijke mate worden doorgerekend aan alle eindafnemers van energie, is er geen noodzaak om Elia te betrekken in het verrekeningsmechanisme.
- De logische verdeelsleutel voor de verrekening tussen de netbeheerders zou de totale afname in MWh per netbeheerder zijn. Mogelijke alternatieven zijn de afname in laagspanning van iedere netbeheerder (zie tabel 3) of het aantal afnemers per distributienetbeheerder (zie tabel 5).

Tabel 5 Alternatieve verdeelsleutel op basis van het aantal afnemers

	Totale budget distributienet-vergoeding LS	Verdeling certificaten in 2007	Verdeelsleutel o.b.v. totale afname	Aantal TP (situatie december 2007)
AGEM	1.234.546	0,1%	0,11%	0,11%
DNB BA nv			0,50%	0,01%
GASELWEST	142.802.359	13,7%	17,95%	13,14%
GHA	2.231.773	0,0%	1,29%	0,04%
IMEA	74.131.685	0,6%	6,96%	9,69%
IMEWO	160.860.666	13,7%	15,54%	17,76%
INTER-ENERGA	124.953.331	17,5%	12,51%	12,38%
INTERGEM	81.586.918	4,4%	7,99%	9,02%
INTERMOSANE			0,05%	0,06%
IVEG	19.173.533	6,5%	1,90%	2,49%
IVEKA	110.019.789	10,3%	12,77%	11,16%
IVERLEK	144.578.197	11,9%	15,01%	15,62%
PBE	28.747.645	2,1%	1,97%	3,97%
SIBELGAS	16.436.774	1,7%	1,90%	1,85%
WVEM	37.299.524	17,4%	3,53%	3,37%
totaal	944.056.739	100%	100,00%	100,00%

Een nadeel van de optie van het aantal afnemers is dat bijvoorbeeld het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen door deze keuze een zeer lage verdeelsleutel krijgt toegewezen, omdat er in dit netgebied relatief weinig toegangspunten zijn. Uit bovenstaande tabel (laatste kolom) blijkt dat voor het overige een verdeelsleutel gebaseerd op het aantal afnemers in grootteorde nauw aansluit bij een verdeelsleutel gebaseerd op totale afname.

De VREG is voorstander van het verrekenen van de kosten aan de hand van de totale afname van elektriciteit via de netten van de distributiebeheerder.

- De kostprijs van de aankoopverplichting voor iedere netbeheerder kan op verschillende manieren berekend worden. Het lijkt niet logisch om uit te gaan van een kost van 450 euro per aan te kopen groenestroomcertificaat (de minimumwaarde). De netbeheerder moet de aangekochte groenestroomcertificaten immers op de markt verkopen. Wellicht kan hij daar nog een prijs van ongeveer 110 euro (op basis van de huidige marktwaarde van groenestroomcertificaten) bekomen. De netto-kostprijs van de maatregel bedraagt dan ongeveer 340 euro per certificaat. In principe kan de VREG via de databank opzoeken welke prijs de netbeheerder krijgt voor ieder verkocht groenestroomcertificaat. Omdat dit echter aanzienlijke berekeningen vereist, stelt de VREG voor om eerder te werken met een netto-kostprijs waarbij uitgegaan wordt van het feit dat de netbeheerders het aangekochte groenestroomcertificaat steeds kunnen verkopen tegen de gemiddelde marktprijs. Indien de netbeheerders niet zouden overgaan tot de verkoop van de door hen opgekochte certificaten, dan is het aan de CREG om te beoordelen of ze een hieraan te wijten te hoog voorstel van kosten al dan niet verwerpen als niet redelijk.
- De VREG stelt voor om de verrekening jaarlijks te laten gebeuren, door de distributienetbeheerders, bij voorkeur in de schoot van de federatie Synergrid;
- De VREG zal aan de netbeheerders of aan Synergrid daartoe de volgende gegevens overmaken (voor 31 maart van het jaar n):
 - het aantal aangekochte groenestroomcertificaten in het jaar n-1 per netbeheerder;
 - de gemiddelde verkoopprijs van de groenestroomcertificaten in het jaar n-1;
 - de totale afname in MWh per netbeheerder in het jaar n-1⁴;Op basis van deze cijfers kunnen de netbeheerders (Synergrid) berekenen welke bedragen ze dienen te verrekenen ten opzichte van elkaar.

Juridische basis

De invoering van het verrekeningsmechanisme tussen netbeheerders vereist de invoering van een juridische basis hiervoor.

De VREG meent dat het aangewezen is om deze juridische basis op te nemen in artikel 25ter van het Elektriciteitsdecreet. Meer bepaald wordt voorgesteld om een §2bis toe te voegen, die luidt als volgt:

"§2bis. De distributienetbeheerders, met uitzondering van de distributienetbeheerder die tevens beheerder is van het transmissienet, aangewezen overeenkomstig artikel 10 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, verrekenen jaarlijks in het jaar n onder elkaar de kosten van de verplichting, bedoeld in §1, pro rata de op hun distributienet totale hoeveelheid geleverde elektriciteit in het jaar n-1.

De kosten van de aankoopverplichting, waarnaar verwezen wordt in het vorige lid, wordt berekend als het aantal aangekochte certificaten in het jaar n-1, vermenigvuldigd met het verschil tussen de minimumsteun zoals bepaald in §1 en de gemiddelde verkoopprijs van de certificaten tijdens het jaar n-1."

Het lijkt de VREG niet nodig om nog nadere uitvoeringsregels te voorzien bij deze bepaling. De modaliteiten van de verrekening zijn voldoende duidelijk geformuleerd.

⁴ De gegevens over de totale levering in Vlaanderen per DNB zijn beschikbaar in het kader van de quotumverplichting.

Overblijvende aandachtspunten

Een aandachtspunt is de datum van inwerkingtreding van het verrekeningsmechanisme. Er zou naar gestreefd moeten worden om de eerste verrekening te laten plaatsvinden in 2009 (= verrekening kosten 2008). Er moet echter op gewezen worden dat de invoering van dit verrekeningsmechanisme voor bepaalde netbeheerders op lange termijn wel een oplossing kan bieden (kleine netbeheerders op wiens net grote PV-projecten gepland zijn), doch op korte termijn (zolang deze projecten nog niet gerealiseerd zijn) wel kunnen leiden tot het moeten betalen aan andere netbeheerders op wiens net wel al PV-projecten gerealiseerd werden.

Ten slotte wenst de VREG de minister erop te wijzen dat er ook een aankoopverplichting geldt voor warmtekrachtcertificaten, opgenomen in artikel 25quater van het Elektriciteitsdecreet. Tot op heden werden nog geen warmtekrachtcertificaten aangekocht door de netbeheerders omdat de minimumwaarde van de warmtekrachtcertificaten lager ligt dan de marktwaarde van de certificaten (27 euro ten opzichte van 42-43 euro). Eigenaars van warmtekrachtcertificaten verkopen de hen toegekende certificaten dus liever op de markt dan aan de netbeheerders. De invoering van een verrekeningssysteem voor de aankoopverplichting warmtekrachtcertificaten is dus voorlopig niet noodzakelijk, doch kan preventief wel reeds voorzien worden.